

Andrzej Jermaczek

**WZROST LICZEBNOŚCI I ZMIANY WYBIÓRCZOŚCI
SIEDLISKOWEJ LĘGOWEJ POPULACJI SINIAKA
COLUMBA OENAS W ZACHODNIEJ POLSCE
NA TLE ZMIAN ZWYCZAJÓW MIGRACYJNYCH GATUNKU**

**Increase in population size and changes in breeding habitat selectivity
of the Stock Dove *Columba oenas* population in western Poland
in the context of changes in the species' migratory behaviour**

ABSTRAKT: Artykuł prezentuje wyniki oceny liczebności i rozmieszczenia siniaka *Columba oenas* na powierzchni 150 km² w krajobrazie zachodniej Polski oraz w czterech rezerwach przyrody, z których dwa znajdują się w granicach badanej powierzchni a dwa poza nią. Do początku obecnego stulecia siniak na badanej powierzchni nie gniazdował, natomiast w roku 2024 jego liczebność oceniono na 46 – 55 par, co klasyfikuje gatunek jako „średnio liczny”. W czterech rezerwach przyrody badanych w latach 1983–1984 i przebadanych powtórnie w latach 2024–2025 łączna liczebność siniaka wzrosła czterokrotnie. Dynamiczny wzrost liczebności siniaka wiąże się ze zmianą behawioru migracyjnego na osiadły wynikającą z ocieplania się klimatu i dostępności pokarmu (resztek po zbiorach kukurydzy) w okresie zimowym. Wzrost ten skutkuje także poszerzeniem spektrum zasiedlanych siedlisk lęgowych o lasy bez udziału buka.

SŁOWA KLUCZOWE: dynamika populacji ptaków, oceny liczebności ptaków, ocieplenie klimatu, zmiana behawioru migracyjnego, wybiórczość siedliskowa, zimowanie

ABSTRACT: The article presents the results of an assessment of the Stock Dove *Columba oenas* abundance and distribution on an area of 150 km² in the landscape of western Poland, as well as in four nature reserves, two of which are located within the studied area and two outside. Until the beginning of the present century, the Stock Dove did not breed within the studied area; however, in 2024 its abundance was estimated at 46–55 pairs, which classifies the species as “moderately abundant”. In the four nature reserves surveyed in 1983–1984 and resurveyed in 2024–2025, the total abundance of the Stock Dove increased fourfold. The dynamic increase in numbers is associated with a shift in migratory behaviour towards residency, resulting from climate warming and increased winter food availability (remnants after maize harvest). This increase also leads to a broadening of the spectrum of occupied breeding habitats to include forests without the presence of beech.

KEYWORDS: bird population dynamics, assessments of bird abundance, climate warming, changes in migratory behaviour, habitat selectivity, wintering

Wstęp

W ostatnich latach obserwuje się znaczący wzrost liczebności siniaka *Columba oenas* w Polsce (Chylarecki i in. 2018, Beuch i in. 2024). Ta wyraźna tendencja dotyczy jednak tylko okresu ostatniego ćwierćwiecza – jeszcze Tomiałojć i Stawarczyk (2003) wskazywali na systematycznie malejący w ubiegłym wieku trend liczebności gatunku. Obecny wzrost liczebności siniaka w Polsce wiąże się prawdopodobnie z ociepleniem klimatu skutkującym zmianami behawioru migracyjnego w wyniku większej dostępności pokarmu w okresie zimowym oraz poszerzenia spektrum siedlisk zajmowanych w okresie lęgowym. W niniejszej pracy przeanalizowano te zagadnienia w odniesieniu do populacji siniaka zasiedlającej lasy pogranicza Wielkopolski i Ziemi Lubuskiej.

Teren badań, materiał i metody

Prowadząc w latach 2022–2025 inwentaryzacje dzięciołów na powierzchni 150 km² krajobrazu pogranicza Wielkopolski i Ziemi Lubuskiej, których częściowe wyniki opublikowano w pracach Jermaczka (2022, 2025a), notowano także obserwacje siniaków zajmujących w obrębie powierzchni podobne do dzięciołów spektrum biotopów. W latach 2022, 2023 i 2025 obserwacje notowano niesystematycznie, rejestrując tylko fakt zajęcia poszczególnych stanowisk (głos godowy, zajęty rewir lub dziupla), nie odnotowując zwykle kolejnych stwierdzeń w rewirze. Natomiast w roku 2024 zanotowano wszystkie obserwacje gatunku przez cały sezon lęgowy oraz starano się ocenić liczbę rewirów na stanowiskach i dla tego roku oceniono liczebność i rozmieszczenie na całej badanej powierzchni.

Badaniami objęto fragment krajobrazu w kształcie prostokąta o wymiarach 10×15 km, w gminach Zbąszynek, Babimost i Szczaniec w woj. lubuskim oraz Zbąszyń w woj. wielkopolskim (ryc. 1). Lasy i zadrzewienia zajmowały tu łącznie 4311 ha, co stanowiło 28,7% badanej powierzchni. Z tego 22,5% stanowiły

lasy liściaste i mieszane, a pozostałe 77,5% drzewostany, w większości pochodzące ze sztucznych nasadzeń, w których gatunkiem bezwzględnie dominującym była sosna *Pinus sylvestris*. Szczegółowy opis powierzchni zawierają prace Jermaczka (2022, 2025a). Załedwie 9,8% całej powierzchni leśnej, a więc nieco ponad 400 ha, zajmowały lasy w wieku ponad 100 lat, mogące stanowić potencjalne siedliska siniaka, głównie łęgi i grądy, w niewielkim stopniu drzewostany sosnowe.

Siedliskiem wskazywanym jako preferowane przez siniaka w zachodniej Polsce są drzewostany bukowe (Tomiałojć 1990, Jermaczek i in. 1995, Bednorz i in. 2000, Tomiałojć i Stawarczyk 2003, Chylarecki i in. 2018 i inni). Tymczasem na badanej powierzchni buk występuje tylko sporadycznie. W leżącym w granicach badanego obszaru rezerwacie Laski, chroniącym grądy i lasy łęgowe, około 30% powierzchni zajmuje drzewostan z domieszką starych buków. W drugim rezerwacie – Kręcki Łęg, zdominowanym przez łęgi olszowo-jesionowe – jest to tylko zwartha kępa o powierzchni mniej niż 0,5 ha (1% powierzchni rezerwatu). Poza rezerwatami buk występował tylko w postaci niewielkich skupień rozrzuconych w kilku parkach i fragmentach lasów mieszanych lub w formie domieszki w drzewostanie, nie będąc gatunkiem dominującym w żadnym wydzieleniu leśnym.

Każdy fragment powierzchni stanowiący potencjalne siedliska siniaka w ciągu całego sezonu lęgowego skontrolowano od 3 do 8 razy. Ponadto w roku 2024 w obrębie dwóch największych skupień par lęgowych (rezerwat Laski oraz Kręcki Łęg) przeprowadzono inwentaryzację ptaków metodą kartograficzną (Jermaczek 2024a, b), co pozwoliło ocenić liczebność gatunku z większą dokładnością. Cały obszar badanej powierzchni autor nieregularnie kontrolował od początku lat 80. ubiegłego wieku, notując obserwacje wszystkich rzadszych gatunków, w tym także siniaka. Pierwsze lęgowe siniaki zanotowano tu jednak dopiero w początkach lat 2000.

W roku 2025 za pomocą metody kartograficznej skartowano także awifaunę lęgową dwóch innych rezerwatów przyrody leżących

poza badaną powierzchnią, w odległości 5 i 10 km od jej granic (Uroczysko Grodziszczce i Czarna Droga), chroniących mozaikę łąk i łęgów olszowo-jesionowych z udziałem buków (Jermaczek 2025b). Awifaunę wszystkich czterech rezerwatów skartowano wcześniej, w latach 1983 i 1984, a w rezerwacie Kręcki Łęg dodatkowo w roku 2010 (Jermaczek 2010), co pozwoliło dokonać oceny zmian liczebności siniaka, jakie w nich zaszły w okresie 40 lat (tab. 1).

Oceniając liczebność w obrębie badanej powierzchni i jej poszczególnych fragmentów, bazowano na liczbie rewirów zajętych w sezonie lęgowym przez odzywające się samce. Za liczebność maksymalną w danej lokalizacji przyjęto maksymalną liczbę słyszanych jednocześnie samców odzywających się głosem godowym, za liczebność minimalną uznano liczbę samców stwierdzonych co najmniej dwukrotnie. Jeśli więc podczas jednej kontroli w kontrolowanym fragmencie lasu słyszano 1 samca, na drugiej 3, a na trzeciej 2, liczebność oceniano na 2–3 par. W sytuacji tylko pojedynczego stwierdzenia odzywającego się ptaka w roku 2024 stanowisko uznawano za zajęte jedynie wówczas, jeśli przynajmniej raz obserwowano na nim siniaki także w roku 2022, 2023 lub 2025. W badanych metodą kartograficzną rezerwach analizowano wszystkie obserwacje zanotowane podczas 8 kontroli (por. Jermaczek 2024a, b, 2025b). Nie prowadzono specjalnego wyszukiwania zajętych dziupli, rejestrując tylko przypadkowo wykryte. Zinwentaryzowane w roku 2024 rewiry siniaka przypisano do pięciu kategorii siedlisk różniących się składem drzewostanu oraz udziałem w nim buka (tab. 2).

W dyskusji wykorzystano dane o zimowaniu siniaków na Ziemi Lubuskiej, własne oraz udostępnione przez profesora Piotra Tryjanowskiego oraz doktora Pawła Czechowskiego, którym w tym miejscu serdecznie dziękuję.

Wyniki

Łącznie w obrębie badanej powierzchni zarejestrowano 191 obserwacji gatunku – w

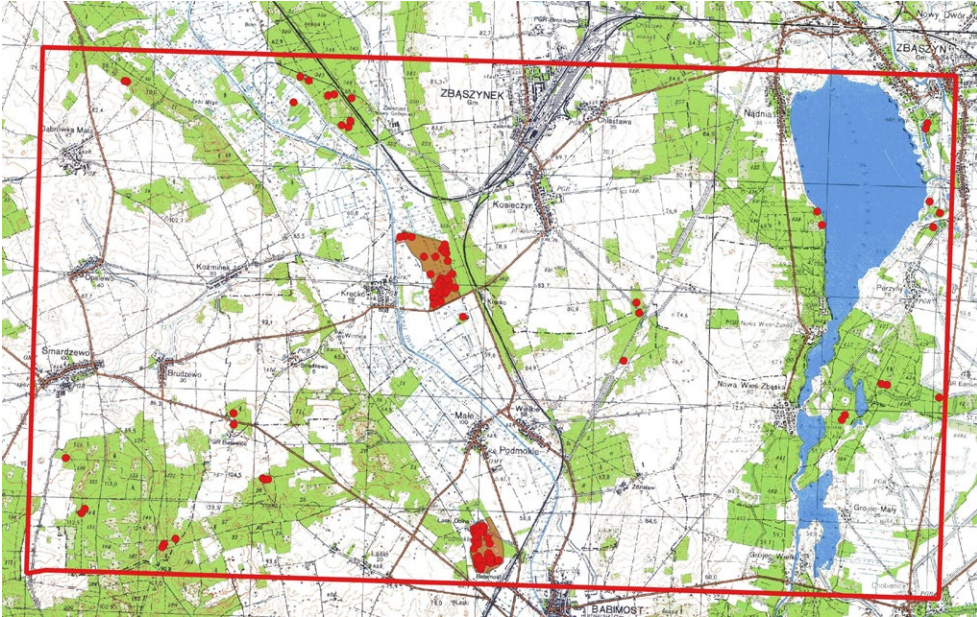
roku 2022 było ich 19, w 2023 – 21, w roku 2024 – 124, a w roku 2025 – 27. W przyjętym za reprezentatywny roku 2024 w granicach badanej powierzchni stwierdzono 46–55 par siniaków, z czego 19–23 par gniazdowało w rezerwach Kręcki Łęg (7–9) i Laski (12–14), natomiast 27–32 par na 12–15 stanowiskach poza rezerwami (ryc. 1). Łączna liczebność par lęgowych daje średnie zagęszczenie 0,3–0,4 par/1 km² krajobrazu badanej powierzchni i 1,1–1,3 par/1 km² lasu. W rezerwach zagęszczenie to było znacznie wyższe i wynosiło 1,2 par/10 ha w rez. Kręcki Łęg (Jermaczek 2024a) oraz 3,0 par/10 ha w rezerwacie Laski (Jermaczek 2024b), czyli odpowiednio 12 i 30 par/km². Podobnie wysokie zagęszczenia uzyskano by dla całej powierzchni, gdyby do przeliczeń przyjęto tylko lasy w wieku ponad 100 lat, stanowiące w rzeczywistości potencjalne siedlisko gatunku.

Przeliczając uzyskane zagęszczenie na stosowane w opracowaniach krajowych i regionalnych powierzchni 100 km² krajobrazu (Tomiałojć 1972, 1990, Bednorz i in. 2000, Tomiałojć i Stawarczyk 2003 i inni), otrzymujemy wartość zagęszczenia 30,7–36,6 par/100 km², co odpowiada stosowanej w tych opracowaniach słownej ocenie „średnio liczny”.

Wszystkie obserwacje siniaka zarejestrowano w obrębie lub bezpośrednio sąsiedztwie rewirów dzięcioła czarnego zajętych w latach 2022–2024 (Jermaczek 2025a).

W leżących poza badaną powierzchnią rezerwach Uroczysko Grodziszczce i Czarna Droga zagęszczenie siniaków w roku 2025 wynosiło odpowiednio aż 6,3 oraz 5,0 par/10 ha (Jermaczek 2025b), co w obu przypadkach klasyfikowało siniaka do grupy dominantów.

W czterech badanych w latach 1983–1984 i przebadanych powtórnie w latach 2024–2025 rezerwach łączna liczebność siniaka wzrosła czterokrotnie, z 10 do 38–46 par (tab. 1). W rezerwach Laski i Kręcki Łęg, gdzie wcześniej siniaki nie gniazdowały, w roku 2024 gatunek ten był jednym z dominantów. Znaczący wzrost liczebności zanotowano także w rezerwacie Uroczysko Grodziszczce, natomiast najmniejszy w rezerwacie Czarna Droga, gdzie już w roku 1984 gniazdowało 8 par, z tego 6 we fragmencie starodrzewu

Ryc. 1. Rozmieszczenie stwierdzeń siniaka na badanej powierzchni w roku 2024.

Fig. 1. Distribution of Stock Dove records on the studied area in 2024.

z dominacją buka o powierzchni około 5 ha (Jermaczek 1991), będącym największym skupieniem buków na obszarze objętym opracowaniem. Rezerwat ten w okresie między badaniami powiększono z 14,10 do 21,95 ha, jednak w roku 2024 w części, o jaką obiekt powiększono gniazdowała tylko 1 para, a w roku 1984 siniak nie gniazdował.

Jak wynika z zebranych danych, w granicach badanej powierzchni siniak występował stosunkowo licznie w krajobrazie pozbawionym litych drzewostanów bukowych, zajmując lasy z niewielką domieszką buka, ale także lite drzewostany sosnowe, lasy mieszane, zwykle z dominacją sosny i dębów, a nawet łągi zdominowane przez olchę. Tylko 37,6% badanej populacji lęgowej zasiedlało drzewostany bukowe lub z udziałem starych buków, pozostałe 62,4% rewirów stwierdzono w lasach liściastych, mieszanych lub litych monokulturach sosnowych bez jakiegokolwiek udziału tego gatunku w drzewostanie (tab. 2).

Dyskusja

Tomiałojć (1972) uznawał siniaka za gatunek bardzo nieliczny lub nieliczny w Polsce, co odpowiadało zagęszczeniu 0,1–10,0 par/100 km². W późniejszym opracowaniu (Tomiałojć 1990) wskazał go już tylko jako gatunek bardzo nieliczny, co oznaczało liczebność 0,1–1 par/100 km². W trzecim podsumowaniu awifauny Polski (Tomiałojć i Stawarczyk 2003) siniaka określono jako gatunek bardzo nieliczny, lokalnie nieliczny. We wszystkich trzech cytowanych opracowaniach wskazywano także na spadkowy trend liczebności gatunku.

Na fakt spadku liczebności, a także silnego związku lęgowych populacji siniaka z bukiem w Wielkopolsce zwracali uwagę także Bednorz i in. (2000), wskazując jednak, że w początkach XX w. gatunek ten był rozprzestrzeniony znacznie szerzej i wówczas chętnie zasiedlał także drzewostany sosnowe i dębowe. Na Ziemi Lubuskiej (Jermaczek i in. 1995) zakwalifikowano go jako gatunek

Tab. 1. Liczebność (liczba zajętych rewirów) siniaka w rezerwach badanych metodą kartograficzną w latach 1983–1984 (Jermaczek 1991), 2010 (Jermaczek 2010) oraz 2024–2025 (Jermaczek 2024a, b, 2025b). Znak „-” oznacza, że rezerwatu nie kontrolowano w danym roku.

Tab. 1. Abundance (number of occupied territories) of the Stock Dove in the reserves surveyed using the mapping method in 1983–84 (Jermaczek 1991), 2010 (Jermaczek 2010) and 2024–2025 (Jermaczek 2024a, b, 2025b). The symbol “-” indicates that the reserve was not surveyed in a given year

Nazwa rezerwatu i powierzchnia / Name of the reserve and its area (ha)	1983	1984	2010	2024	2025
Kręcki Łęg (65,57 ha)	0	-	4-5	7-9	-
Laski (42,92 ha)	-	0	-	12-14	-
Czarna Droga (2024 - 21,95 ha, 1984 - 14,10 ha)	-	8	-	-	10-12
Uroczysko Grodziszczce (15,75 ha)	-	2	-	-	9-11

Tab. 2. Liczebność populacji lęgowej (liczba rewirów) siniaka w różnych siedliskach badanej powierzchni próbnej (150 km²) w roku 2024.

Tab. 2. Abundance of the Stock Dove breeding population (number of territories) in various habitats on the studied area (150 km²) in 2024.

Typ siedliska / Habitat type	Liczba rewirów / Number of territories	Procent rewirów / Share of territories
Drzewostany bukowe lub inne liściaste z udziałem starych buków / Beech or other broad-leaved stands with the presence of old beeches	10-13	22,8
Drzewostany sosnowe lub mieszane z udziałem starych buków / Pine or mixed stands with the presence of old beeches	7-8	14,8
Drzewostany liściaste bez udziału starych buków / Broad-leaved stands without old beeches	15-17	31,7
Drzewostany mieszane bez udziału starych buków / Mixed stands without old beeches	4-5	8,9
Lite drzewostany sosnowe / Pure pine stands	10-12	21,8
Razem / Total	46-55	100,0

nieliczny lub średnio liczny, w przedziale zagęszczenia 2,1–20,0 par/100 km², a jako siedliska wskazano lasy bukowe. Na Śląsku Dyrz i in. (1991), analizując dawne piśmiennictwo, podali, że w XVIII w. siniak był nawet liczniejszy od grzywacza, potem nastąpił spadek liczebności, a w początkach XX w. ponowny jej wzrost. Także Stajszczyk i Sikora

(2004) nie wskazują jeszcze na zmianę trendu i wzrost populacji siniaka.

Wyraźny wzrost liczebności gatunku rejestrują dopiero nowsze badania monitoringowe (Chylarecki i in 2018). Autorzy ci wskazują, że siniak jest jednym z kilkunastu gatunków, które w analizowanym okresie (2000–2016) najsilniej zwiększały swoją liczebność

w kraju. Według tych autorów od początku XXI w. wskaźnik liczebności tego gatunku zwiększał się w tempie około 7% rocznie. Spowodowane to było szczególnie silnym wzrostem liczebności odnotowanym w latach 2006–2011. Podobnie zmieniało się rozpowszechnienie gatunku, co sugeruje kolonizację nowych stanowisk. Do roku 2008 liczebność gatunku była najwyższa we wschodniej i północnej części kraju, natomiast w kolejnym okresie nastąpił wzrost liczebności również w zachodniej Polsce. Trend ten utrzymuje się nadal (Beuch i in. 2024) i podobnie jak w przypadku całej grupy gatunków gniazdujących w lasach dotyczy także innych krajów Europy Środkowej (Bowler i in. 2021).

Uzyskane na badanej powierzchni krajo-brazowej zagęszczenie siniaka jest wysokie i w kategoriach zagęszczeń stosowanych w monografiach awifauny Polski i krajowych monografiach regionalnych kwalifikuje go jednoznacznie do gatunków „średnio licznych”, mimo że ani udział powierzchniowy lasów, ani charakter badanej powierzchni nie odpowiada siedliskom uznawanym dotychczas za optymalne dla gatunku. Wskazuje to bezspornie na fakt, że zmiany zachodzące w liczebności populacji lęgowej gatunku są znaczące.

Istotnym zmianom uległ także behavior lęgowej populacji siniaka w zachodniej Polsce. Spektrum zasiedlanych siedlisk jest obecnie znacznie szersze od wskazywanego do niedawna w literaturze (Jermaczek i in. 1995, Bednorz 2000, Tomiałojć i Stawarczyk 2003, Kosiński i in. 2010, 2011). W zasięgu geograficznym buka, czyli w całej zachodniej Polsce obejmuje lasy bez udziału tego drzewa, zdominowane przez sosnę, dęby, a nawet olchę.

Zmiany behawioru siniaka dotyczą także okresu migracji. Jeszcze na początku obecnego stulecia Tomiałojć i Stawarczyk (2003) wskazywali tylko na sporadyczne zimowanie gatunku w kraju. Na Ziemi Lubuskiej pierwsze liczniejsze obserwacje siniaków zimujących, już wtedy przede wszystkim na polach kukurydzy, zanotowano zimą 1999/2000 (Czwałga i Wasilewski 2000). Na badanej powierzchni siniak nie zimował do początków XXI w. (obserwacje własne), natomiast

obecnie corocznie obserwowane są skupienia do 50 ptaków żerujących w okresie zimowym wyłącznie na polach po zbiorze kukurydzy. Wyjątkowo Piotr Tryjanowski (inf. ustna) w granicach omawianej powierzchni, w pobliżu rezerwatu Kręcki Łęg, 17.12.2023 r. obserwował nawet około 300 siniaków. W innych miejscach Ziemi Lubuskiej zimuje obecnie jeszcze liczniej. Paweł Czechowski (inf. ustna) zimujące w dużych skupieniach siniaki obserwował wielokrotnie w dolinie Odry, np. 15.02.2012 – 500 os. obok miejscowości Retno w pobliżu Krosna Odrz., 12.12.2022 – 450 os. obok Lasek Odrzańskich, a 18.12.2022 – 400 os. obok Czerwieńska. Wszystkie cytowane obserwacje dotyczą żerowania na polach po zbiorze kukurydzy. Na tym samym, regularnie kontrolowanym na przełomie XX i XXI w., odcinku doliny Odry zimujące siniaki notowano już w latach 1998–2000 (Bocheński in. 2006), jednak nieregularnie, a liczebność skupień nie przekraczała wówczas 80 os. Od początku obecnego stulecia (Jermaczek i Rudawski 2000) na Ziemi Lubuskiej regularnie notowano także obserwacje siniaków zimujących w rewirach w lasach bukowych, od listopada do lutego odzywających się głosem godowym.

Zimowanie w miejscach lęgów lub ich pobliżu w sytuacji dostępności wysokobiałkowego pokarmu (w tym wypadku kukurydzy) może znacząco ograniczać śmiertelność związaną z migracją, a także zwiększać szanse na sukces osobników zajmujących rewiry już w końcu okresu zimowego.

Kosiński i in. (2011), badając w zachodniej Polsce preferencje wyboru przez siniaka drzew gniazdowych, stwierdzili, że preferował on gniazdowanie w bukach, w drzewach żywych i posiadających więcej niż jedną dziuplę. Potwierdza to cytowane wcześniej poglądy o preferencjach siedliskowych gatunku, choć warto zauważyć, że na badanych powierzchniach większość spośród dostępnych dziupli (71%) znajdowała się w bukach, 23% w sosnach, a tylko 6% w innych gatunkach drzew. W konkluzji autorzy wskazują, że preferowanie przez siniaka gniazdowania w bukach, które charakteryzują się gładką korą, wybieranie drzew z większą liczbą

dziupli oraz dziupli położonych wyżej może zredukować ryzyko drapieżnictwa ze strony nadrzewnych drapieżników, np. kuny leśnej.

Prawdopodobnie w warunkach zachodniej Polski drzewostany bukowe i inne z udziałem starych buków rzeczywiście stanowią dla siniaka siedliska optymalne, które zajmowane są zawsze, zarówno w sytuacji niskiej, jak i wysokiej liczebności populacji, a co za tym idzie – zmiennej konkurencji o miejsca gniazdowe (Kosiński i in. 2010). Natomiast w sytuacji wzrostu liczebności populacji, z jakim mamy obecnie do czynienia i wysycenia siedlisk optymalnych (oraz zaję-

cia optymalnych drzew gniazdowych), część par zasiedla siedliska suboptymalne i marginalne, niezajmowane co roku lub zajmowane tylko sporadycznie, w których warunki gniazdowania są gorsze. W tym wypadku, w warunkach zachodniej Polski, dotyczy to lasów bez udziału buka w drzewostanach, które bezwzględnie dominowały na badanej powierzchni. Warunki te, na skutek dostępności pokarmu w okresie zimowym i redukcji śmiertelności powiązanej z migracją, są jednak prawdopodobnie wystarczające dla funkcjonowania, a nawet rozwoju i dynamicznej ekspansji populacji.

LITERATURA

- BEDNORZ J., KUPCZYK M., KUŹNIAK S., WINIECKI A. 2000. Ptaki Wielkopolski – monografia faunistyczna. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań.
- BEUCH S., CHODKIEWICZ T., PRZYMENCKI M., WARDECKI Ł., SIKORA A., NEUBAUER G., SMYK B., MARCHOWSKI D., ŁAWICKI Ł., MEISSNER W., CHYLARECKI P. 2024. Monitoring Ptaków Polski w latach 2021–2024. Biuletyn Monitoringu Przyrody 28: 1-108.
- BOCHEŃSKI M., KAJZER Z., CZECHOWSKI P., JĘDRO G., CICHOCKI J., RUBACHA S., SIDELNIK M., WĄSICKI A. 2006. Awifauna przelotna i zimująca środkowego odcinka doliny Odry. Ptaki Śląska 16: 123-161
- BOWLER, D., RICHTER, R. L., ESKILDSEN, D., KAMP, J., MOSHØJ, C. M., REIF, J., STREBEL N., TRAUTMANN S., VOŘÍŠEK, P. 2021. Geographic variation in the population trends of common breeding birds across central Europe. Basic and Applied Ecology 56, 72-84.
- CHYLARECKI P., CHODKIEWICZ T., NEUBAUER G., SIKORA A., MEISSNER W., WOŹNIAK B., WYLEGAŁA P., ŁAWICKI Ł., MARCHOWSKI D., BETLEJA J., BZOMA S., CENIAN Z., GÓRSKI A., KORNILUK M., MOCZARSKA J., OCHOCIŃSKA D., RUBACHA S., WIELOCH M., ZIELIŃSKA M., ZIELIŃSKI P., KUCZYŃSKI L. 2018. Trendy liczebności ptaków w Polsce. GIOŚ, Warszawa.
- CZWAŁGA T., WASIELEWSKI H. 2000. Zimowy nalot siniaka *Columba oenas* L. 1758 na Ziemi Lubuskiej. Przegląd Przyrodniczy 11, 2-3: 221.
- JERMACZEK A. 1991. Ugrupowania ptaków lęgowych lasów liściastych Ziemi Lubuskiej. Lubuski Przegląd Przyrodniczy 2, 2-3: 3-64.
- JERMACZEK A. 2010. Awifauna lęgowa rezerwatu Kręcki Łęg (woj. lubuskie) i jej zmiany po 27 latach ochrony zachowawczej. Przegląd Przyrodniczy 21, 4: 29-42.
- JERMACZEK A. 2022. Liczebność, rozmieszczenie i wybiórczość środowiskowa lęgowych populacji dzięciołów *Picidae* w rolniczo – leśnym krajobrazie pogranicza Wielkopolski i Ziemi Lubuskiej (Zachodnia Polska). Przegląd Przyrodniczy 33, 3: 78-95.
- JERMACZEK A. 2024a. Awifauna lęgowa rezerwatu Kręcki Łęg (woj. lubuskie) w roku 2024. Przegląd Przyrodniczy 35, 2: 66-79.
- JERMACZEK A. 2024b. Porównanie awifauny lęgowej rezerwatu Łaski w woj. lubuskim w latach 1984 oraz 2024 na tle przekształceń struktury roślinności. Przegląd Przyrodniczy 35, 3: 59-68.
- JERMACZEK A. 2025a. Waloryzacja siedlisk lęgowych populacji dzięciołów *Picidae* w lasach pogranicza Wielkopolski i Ziemi Lubuskiej (Polska Zachodnia). Przegląd Przyrodniczy 36, 1: 80-110.
- JERMACZEK A. 2025b. Awifauna lęgowa rezerwatów przyrody Uroczysko Grodziszczce i Czarna Droga w woj. lubuskim w roku 2025 na tle wyników z roku 1984. Przegląd Przyrodniczy 36, 2: 78-92.

- JERMACEK A., CZWAŁGA T., JERMACEK D., KRZYŚKÓW T., RUDAWSKI W., STAŃKO R. 1995. Ptaki Ziemi Lubuskiej. Monografia faunistyczna. Wydawnictwo Lubuskiego Klubu Przyrodników, Świebodzin.
- JERMACEK A., RUDAWSKI W. 2000. Zimowe obserwacje siniaka *Columba oenas* na Ziemi Lubuskiej. Notatki Ornitologiczne 11: 105-106.
- KOSIŃSKI Z., BILIŃSKA E., DEREZIŃSKI J., KEMPA M. 2010. The Black Woodpecker *Dryocopus martius* and the beech *Fagus sylvatica* as keystone species for the Stock Dove *Columba oenas* in western Poland. Ornis Polonica 51: 1-13.
- KOSIŃSKI Z., BILIŃSKA E., DEREZIŃSKI J., KEMPA M. 2011. Nest-sites used by Stock Doves *Columba oenas*: what determines their occupancy? Acta Ornithologica 46, 2: 155-163.
- STAJSZCZYK M., SIKORA A. 2004. *Columba oenas* L 1758 – siniak. [W:] GROMADZKI M. (red.). Ptaki (cz. II). Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Tom 8. Ministerstwo Środowiska, Warszawa: 215-219.
- TOMIAŁOJĆ L. 1972. Ptaki Polski. Wykaz gatunków i rozmieszczenie. PWN, Warszawa.
- TOMIAŁOJĆ L. 1990. Ptaki Polski – rozmieszczenie i liczebność. PWN, Warszawa.
- TOMIAŁOJĆ L., STAWARCZYK T. 2003. Awifauna Polski – rozmieszczenie, liczebność i zmiany. PTOP „pro Natura”, Wrocław.

Summary

In 2022–2025, an assessment of the abundance and distribution of the Stock Dove *Columba oenas* was conducted over an area of 150 km² of the western Polish landscape, as well as in four nature reserves located within the studied area (Laski, Kręcki Łęg) and in its vicinity (Uroczysko Grodziszczce, Czarna Droga). Until the beginning of the present century, the Stock Dove did not breed in the studied area; however, at present, in the years considered representative (2024 and 2025), 46–55 pairs were breeding, giving a mean density of 0.3–0.4 pairs per 1 km² of landscape and 1.1–1.3 pairs per 1 km² of forest. In the national assessment system, this corresponds to densities of 30.7–36.6 pairs per 100 km², which classifies the species as “moderately abundant”.

In the four nature reserves surveyed in 1983–1984 and resurveyed in 2024–2025, located within the study area and its immediate vicinity, the total abundance of the Stock Dove increased fourfold, from 10 to 38–46 pairs (Table 1).

The dynamic increase in the Stock Dove population in recent years is associated with a shift in migratory behaviour towards residency, resulting from climate warming and the availability of food (remnants after maize harvest) during the winter period.

Within the boundaries of the study area, the Stock Dove occurred relatively abundantly in a landscape lacking extensive beech stands (Table 2). Only 37.6% of the studied breeding population occupied beech stands or forests with the presence of old beech trees, while the remaining 62.4% of territories were recorded in broad-leaved and mixed forests dominated by or with a substantial share of oak or alder, as well as in pure pine monocultures without beech in the stand (Table 2).

Under the conditions of western Poland, optimal breeding habitats of the Stock Dove are beech stands and other forests containing old beech trees. However, with increasing population size, some pairs occupy suboptimal and marginal habitats without beech. Owing to winter food availability and reduced migration-related mortality, these conditions are however likely sufficient for the population persistence and even for its growth and dynamic expansion.

Adres autora / Author's address:

Andrzej Jermacek
e-mail: andjerma@wp.pl